

Studie obnovy krajiny - k.ú. Rusava

1. Textová část
3. Fotodokumentace
4. Přílohy

OBSAH:

1.	TEXTOVÁ ZPRÁVA	2
1.1	ÚVOD	3
1.2	CÍL STUDIE	3
1.3	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
1.4	VÝCHOZÍ PODKLADY	4
1.5	SEZNAM ZKRATEK	6
1.6	CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	7
1.6.1	Přírodní podmínky	7
1.6.1.1	Klimatické podmínky	7
1.6.1.2	Geologické poměry	8
1.6.1.3	Geomorfologické poměry	9
1.6.1.4	Půdní poměry	10
1.6.1.5	Hydrologické poměry	10
1.6.1.6	Biogeografické poměry	10
1.6.2	Pozemky určené k plnění funkcí lesa	13
1.6.3	Zemědělský půdní fond	14
1.6.4	Aktuální stav krajiny	15
1.6.4.1	Struktura půdního fondu	15
1.6.4.2	Ekologická stabilita krajiny	15
1.6.4.3	Ochrana přírody	16
1.6.4.4	Krajinný ráz	18
1.7	DOPORUČENÁ OPATŘENÍ	23
1.7.1	Opatření na zemědělských pozemcích	23
1.7.1.1	Návrh doplnění krajinné zeleně	23
1.7.1.2	Obnova sadů a pastvin s ovocnými stromy	23
1.7.1.3	Návrh managementu neobhospodařovaných pozemků	24
1.7.1.4	Návrh managementu obhospodařovaných pozemků	24
1.7.2	Opatření na vodních tocích	25
1.7.2.1	Doporučení pro revitalizaci vodotečí	25
1.7.2.2	Zvýšení retence – návrh vodních tůní	26
1.7.3	Opatření na PUPFL	27
1.7.3.1	Opatření pro zvýšení retence vody v lesních porostech	27
1.7.3.2	Doporučení pro lesy ochranné a erozně ohrožené	30
1.7.4	Doporučení pro sesuvná území	31
1.7.5	Návrh a upřesnění ÚSES	32
1.8	ZÁVĚR	33
2.	VÝKRESOVÁ ČÁST	34
3.	FOTODOKUMENTACE	35
4.	PŘÍLOHY	36

1. TEXTOVÁ ZPRÁVA

1.1 ÚVOD

Studie obnovy krajiny k.ú. Rusava byla zpracována na základě smlouvy o dílo č. P-16/2013 uzavřené mezi Obcí Rusava a zpracovatelem v červenci 2013.

V rozpracovanosti byl návrh řešení projednán na společných výrobních výborech a před dokončením bylo dílo předloženo objednateli k odsouhlasení.

1.2 CÍL STUDIE

Cílem studie je posouzení současného stavu krajiny a navržení vhodných revitalizačních, protierozních a dalších krajinných opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny, jejímu udržitelnému obhospodařování a k celkovému zvýšení ekologických i estetických hodnot zájmového území. Studie bude sloužit jako podklad pro koncepci uspořádání krajiny v novém územním plánu, dále může být využita jako podklad pro komplexní pozemkovou úpravu a zejména jako podklad pro zpracování realizačních projektů krajinných úprav, v jednoduchých případech pro bezprostřední realizaci krajinných opatření.

1.3 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

AKCE	:	Studie obnovy krajiny – k.ú. Rusava
OBJEDNATEL	:	OBEC RUSAVA Rusava 248, 768 45 Rusava
KRAJ	:	Zlínský
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ	:	Rusava
OBEC	:	Rusava
ZPRACOVATEL STUDIE	:	ARVITA P, spol. s r.o. Příčná 1541, 765 02 Otrokovice tel. 577 938 161 e-mail:arvita@arvita.cz www.arvita.cz
HLAVNÍ PROJEKTANT	:	Ing. Hedvika Psotová autorizovaný projektant ÚSES
PROJEKTANTI	:	Ing. Michal Girgel Mgr. Pavel Křek

1.4 VÝCHOZÍ PODKLADY

- Metodika oboru ochrany vod, která stanovuje postup komplexního řešení protipovodňové a protierozní ochrany pomocí přírodně blízkých opatření, Věstník MŽP č.14, částka 11. ročník XVIII, 2008.
- Metodika ÚVTI - Ochrana zemědělské půdy před erozí, Praha, 1992.
- Metodika zpracování ÚSES do územních plánů obcí. MMR ČR, ÚÚR Brno, 1998.
- Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. MŽP ČR, ČÚOP, 1995.

- ARVITA P spol. s r.o., *Krajinný ráz Zlínského kraje*, Otrokovice, 2005.
- BUČEK, A. LACINA J. *Geobiocenologie II*. Brno: MZLU v Brně, 2000.
- HOLÝ M. *Eroze a životní prostředí*. Praha: ČVUT Praha, 1994.
- CHYTRÝ a kol. (eds.) *Katalog biotopů České republiky*. 1. vydání. Praha: AOPK ČR, 2001.
- JUST, T. a kol. *Vodohospodářské revitalizace*. Praha, 2005.
- Kolektiv: *Revitalizace vodního prostředí*. Praha: AOPK ČR, 2003.
- NEUHÄUSLOVÁ, Z. a kol. *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky*. Praha: Academia, 1998.
- PRŮŠA, E. *Pěstování lesa na typologických základech*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnický práce, 2001.
- QUITT E. *Klimatické oblasti Československa*. Brno: Academia.
- SVAČINA, T. *Využití GIS pro modelování změn krajinné struktury – studie modelového území k.ú. Rusava – podklady k disertační práci*. Chvalčov, 2013.
- SVAČINA, T. *Příroda Hostýnských vrchů*, ČSPOP, 2007.
- ŠINDLAR, M. *Zpracování a využití studií revitalizací říčních systémů*. in Krajínovotvorné programy, Příbram 4.–6. 11. 1997, Consult, Praha, 1998.
- TOMAN, F. *Vliv četnosti výskytu vyšších denních srážkových úhrnů na vodní erozi*. separát RV, 1996.
- ÚŘADNÍČEK, L. a kol. *Dřeviny České republiky*. Písek: Matice lesnická, 2001.

- *Chráněná území Zlínského kraje* [online], cit. 13.11.2013. Dostupné na <<http://nature.hyperlink.cz/>>
 - *Natura 2000* [online], cit. 13.11.2013. Dostupné na <<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>>
 - *Národní památkový ústav* [online], cit. 13.11.2013. Dostupné na <<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>>
 - *Oblastní plány rozvoje lesů* [online], cit. 6.11.2013. Dostupné na <http://geoportal2.uhul.cz/mapserv/php/mapserv3.php?project=opr1_2011&layers=PLO>
 - *Ústřední seznam ochrany přírody* [online], cit. 6.11.2013. Dostupné na <<http://drusop.nature.cz/>>
 - vlastní terénní průzkumy
 - archivní materiály ARVITA P, spol. s r.o.
- a další

Mapové podklady:

- Generel ÚSES okresu Kroměříž, Arvita P spol. s r.o., 2005
- Potok Ráztoka – odstranění povodňových škod v km 0,000 – 4,290, Proko spol. s r.o., 2012
- PŠ Rusava km 26,000 – 28,230, Proko spol. s r.o., 2012
- Územní plán S.Ú. Rusava (vč. změn), Ing. Josef Horák – INEX, 1995
- Veřejný registr půd – LPIS
- Web Map Service aopk_biotopy_wms [online], cit. 6.11.2013. Dostupné na <http://mapmaker.nature.cz/wmsconnector/com.esri.wms.Esrimap/aopk_biotopy_wms>
- *Česká geologická služba – Geofond* [online], cit. 6.11.2013. Dostupné na <http://www.geofond.cz/mapsphere/MapWin.aspx?M_WizID=24&M_Site=geofond&M_Lang=cs>
- archivní materiály Arvita P spol. s r.o. Otrokovice.

1.5 SEZNAM ZKRATEK

ČSÚ	- Český statistický úřad
EVL	- evropsky významná lokalita
HS	- hospodářský soubor
KES	- koeficient ekologické stability
KN	- katastr nemovitostí
k.ú.	- katastrální území
LČR	- Lesy České republiky s.p.
LBC	- lokální biocentrum
LBK	- lokální biokoridor
LPIS	- veřejný registr půd
LVS	- lesní vegetační stupeň
NKP	- nemovitá kulturní památka
nPP	- návrh přírodní památky
OPRL	- oblastní plán rozvoje lesů
OPZ	- objekt památkového zájmu
PO	- ptačí oblast
PŠ	- povodňové škody
PUPFL	- pozemky určené k plnění funkcí lesa
SLT	- soubor lesních typů
TTP	- trvalý travní porost
ÚP	- územní plán
ÚSES	- územní systém ekologické stability
VKP	- významný krajinný prvek
ZPF	- zemědělský půdní fond

1.6 CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

1.6.1 Přírodní podmínky

1.6.1.1 Klimatické podmínky

Klimaticky leží řešené území v mírně teplé oblasti a to ve variantě MT 2 [členění podle Quitta, 1984].

Území je charakteristické krátkým létem, mírným až mírně chladným a mírně vlhkým. Přechodné období je krátké s mírným jarem a mírným podzimem, zima je normálně dlouhá s mírnými teplotami, suchá s normálně dlouhým trváním sněhové pokrývky.

Některé vybrané klimatické charakteristiky jsou uvedeny v následujícím přehledu:

	MT 2
POČET LETNÍCH DNŮ	20 – 30
POČET DNŮ S PRŮMĚRNOU TEPLOTOU 10°C A VÍCE	140 – 160
POČET MRAZOVÝCH DNŮ	110 – 130
POČET LEDOVÝCH DNŮ	40 – 50
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA LEDNA	-3 - -4
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA ČERVENCE	16 – 17
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA DUBNA	6 – 7
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA ŘÍJNA	6 – 7
PRŮMĚRNÝ POČET DNŮ SE SRÁŽKAMI 1 MM A VÍCE	120 – 130
SRÁŽKOVÝ ÚHRN ZA VEGETAČNÍ OBDOBÍ	450 – 500
SRÁŽKOVÝ ÚHRN V ZIMNÍM OBDOBÍ	250 – 300
POČET DNŮ SE SNĚHOVOU POKRÝVKOU	80 – 100
POČET DNŮ ZAMRAČENÝCH	150 – 160
POČET DNŮ JASNÝCH	40 – 50

LETNÍ DEN	: $t_{\max} \geq 25^{\circ}\text{C}$
MRAZOVÝ DEN	: $t_{\min} \leq -0,1^{\circ}\text{C}$
LEDOVÝ DEN	: $t_{\max} \leq -0,1^{\circ}\text{C}$
VEGETAČNÍ OBDOBÍ	: měsíce IV - IX
ZIMNÍ OBDOBÍ	: měsíce X - III
JASNÝ DEN	: $N_d \leq 2/10$
ZAMRAČENÝ DEN	: $N_d \leq 8/10$

[N_d : průměrná oblačnost (v desetinách pokrytí oblohy)]

Sluneční záření a oblačnost

Průměrné roční úhrny globálního záření se pohybují kolem 3600 MJ.m^{-2} . Průměrná roční oblačnost (v desetinách pokrytí oblohy) se pohybuje kolem hodnoty 6,5, přičemž nejvyšší oblačnost pozorujeme v prosinci, nejnižší obvykle v srpnu.

Teplota vzduchu

Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje v závislosti na nadmořské výšce mezi 7 - 8,0°C (Bystřice p. Hostýnem 8,1 °C), přičemž nejchladnějším měsícem je leden, nejteplejším červenec.

Průměrná denní maxima teploty vzduchu v létě se pohybují v rozmezí 22 - 24°C. Průměrná denní minima teploty vzduchu jsou zejména v zimních měsících výrazně závislá na typu reliéfu a klesají na -5 až -6°C. V létě se průměrná denní minima pohybují mezi 10 až 12°C.

Charakteristické průměrné denní teploty vzduchu

Průměrná denní teplota vzduchu menší než 0°C charakterizuje nástup a větší než 0°C konec zimy. V průměru zde začíná zima v polovině prosince a končí koncem druhé dekady února.

Velké vegetační období, v němž začínají jednoduché projevy života rostlin, znamená nástup jara a konec podzimu. Je charakterizováno průměrnou denní teplotou 5°C a vyšší. V řešeném území začíná v polovině poslední dekady března a končí kolem 10. listopadu.

Malé vegetační období s průměrnou denní teplotou 10°C a více začíná v řešeném území v poslední dekádě dubna a končí koncem první dekady října.

Průměrnou denní teplotou 15°C a více je určeno letní období. To zde začíná na přelomu května a června a končí v první dekádě září.

Vlhkost vzduchu

Průměrná roční relativní vlhkost vzduchu se pohybuje kolem 78%, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje v prosinci, nejnižších v dubnu.

Atmosférické srážky

Průměrné roční úhrny srážek převyšují 750 mm, přičemž nejvíce srážek spadne v červenci, nejméně v únoru.

Mezoklimatické poměry

Řešené území nepatří mezi oblasti s četným výskytem místních inverzí teploty vzduchu.

1.6.1.2 Geologické poměry

Geologický podklad území je budován výhradně třetihorními paleogenními sedimenty flyšového pásma Západních Karpat (magurský flyš). Horniny magurského flyše jsou paleocenního až eocenního stáří a jsou zastoupeny v řešeném území jednotkou ždánicko-podslezskou. Flyšové vrstvy s převahou vývoje pískovcovo-jílovcového se vyznačují značnou faciální proměnlivostí horizontální i vertikální. Mocnost je 180 - 500 m. *Pískovce* jsou jemnozrnné až hrubě zrnité, místy slepencovité, někdy arkózovité, vápnité, křemitovápnné nebo až skelné. Jsou nejčastěji 20 až 120 cm, někdy až přes 2 m silné. V některých lavicích jsou deskovité až břidličnatě odlučné, slídnaté, s rostlinnou drtí na odlučných plochách. *Jílovce* ve vrstvách 5 - 360, nejčastěji 5 - 70 cm silných jsou šedé (někdy až černošedé), zelenavé, někdy rudé, rudohnědé, místy proměnlivě jemně písčité a drobně slídnaté. Silnější vrstvy a polohy jílovcové provázejí místy tenké lávky modrošedých nebo zelenavých křemitovápnných pískovců s kostkovitým rozpadem. Svrchní vrstvy mají naprostou převahu složky psamiticko- psefitické. Jejich mocnost se odhaduje nejméně na 150 - 300 m. *Pískovce*, převážně středně až hrubě zrnité až drobně slepencovité, bělošedé, šedé i modrošedé jsou většinou silně navětralé, světle žlutavě hnědavé až nažloutlé. Často snadno drolivě rozvětrávají v písek a štěrčík. Některé jsou teprve v hlubokých odkryvech (pod 15 - 20 m) modrošedé, vápnité, pevnější. Časté jsou

pískovce arkóзовé se zkaolinizovanými živci. V hrubě zrnitých odrůdách bývají nepravidelně řídce vtroušená zrna křemene a narůžovělých nebo bělavých živců. Spodní části silnějších lavic pískovcových jsou často drobně slepencovité a přecházejí i do drobnozrnných slepenců (0,5 - 2 cm). Pískovcové lavice jsou 0,4 - 7 m silné, často bez proplástků, nahloučené v polohách 15 až 20 cm silných. Někdy mají čočkovité, šmouhovité a hnízdovité partie, drobně slepencovité, neostře omezené. Hlavním klastickým materiálem je různobarevný křemen, dále tmavé fylity, různé vápence a jílovcové závalky. Drobnozrnné slepence vystupují někdy i v samostatných lávkách a lavicích (30 cm i silnějších). *Jílovce* olivově žlutozelené, šedozeleň (někdy tmavě skvrnitě), šedé, olivově hnědé a žlutohnědě proužkované zelené, někdy i rudé, někdy proměnlivě písčité a slídnaté jsou nejčastěji 3 - 15 cm, vzácně až 40 cm silné. Někdy jsou slabě vápnité. Místy tvoří proplásky modrošedé, šedohnědé, hnědé, silně světle slídnaté, pískovce hnědě proužkované s rostlinnou sečkou, lupenité. V silnějších jílovcových vložkách jsou někdy proužky a čočky jemnozrnných nevápnitých pískovců.

Pleistocenní a holocenní uloženiny jsou převážně svahového a fluvialního původu.

1.6.1.3 Geomorfologické poměry

Podle geomorfologického členění ČSR (Demek J. a kol., 1987) patří řešené území do provincie Západní Karpaty. Regionální členění reliéfu ukazuje následující přehled:

Subprovincie	:	Vnější Západní Karpaty
Oblast	:	Západní Beskydy
Celek	:	Hostýnsko-vsetínská hornatina
Podcelek	:	Hostýnské vrchy
Okrsek	:	Rusavská hornatina

Řešené území leží v geomorfologickém celku Hostýnsko vsetínská hornatina, okrsku Rusavská hornatina. Rusavská hornatina má charakter ploché hornatiny. Je tvořena hřbety ve směru SV-JZ se stopami zarovnaného povrchu s celkovým úklonem k jihu. K severu spadají příkré srázy na čele magurského příkrovu. Na hřebetech i svazích lze nalézt rozmanité formy zvětrávání a odnosu pískovců (izolovaná skaliska, mrazové sruby, kamenná moře, puklinové jeskyně).

Geomorfologický vývoj území

Vnější Západní Karpaty byly vyvrásněny v tzv. sávké fázi na rozhraní mezi staršími a mladšími třetihorami. Následné dlouhé období působení erozně denudačních procesů, přerušované etapovitými tektonickými zdvihy, vedlo ke vzniku zarovnaných povrchů, jejichž zbytky dnes nacházíme v podobě plošin a široce zaoblených hřbetů. Období kvartéru se svými četnými klimatickými změnami se vyznačovalo intenzivním zahlubováním vodních toků a rozčleňováním staršího reliéfu. Výrazným rysem geomorfologického vývoje v chladných obdobích pleistocénu byly periglaciální procesy modelace terénu. Ze současných procesů se nejvíce uplatňuje akcelerovaná eroze (vodní i větrná). Významným reliéfovým činitelem je také člověk (antropogenní reliéf).

1.6.1.4 Půdní poměry

Mateční půdní materiály

Karpatský flyš

Pro karpatský flyš je typické střídání jílovců a pískovců, většinou slabě vápnitých. Půdy vyvinuté na karpatském flyši mají v závislosti na procesu zvětrávání různě hloubkově omezený půdní profil. Povaha flyšových zvětralin je písčitá až jílovitá. Půdy vzniklé na takovémto podkladu mají horší fyzikální i chemické vlastnosti, písčitou až písčito-hlinitou zrnitost s nejrůznější příměsí skeletu. Jedná se o půdy vysychavé se slabě kyselou reakcí. Obsah skeletu v ornici je 0 - 10 %.

Půdní typy

V řešeném území naprosto dominují kambizemě.

1.6.1.5 Hydrologické poměry

Podzemní vody

Řešené území je na podzemní vody chudé, protože je budováno téměř nepropustnými horninami karpatského flyše. Vydutnější prameny jsou zde vázány na sutě a málo mocné vrstvy rozpuštěných pískovců flyšových souvrství.

Zásoby podzemních vod jsou zde doplňovány sezónně. Nejvyšších úrovní dosahují v květnu až červenci, nejnižší většinou říjnu až listopadu. Minerální vody se zde nevyskytují.

Povrchové vody

Řešené územím leží v pramenné oblasti řeky Rusavy. Rusava pramení na jižních svazích Bukoviny ve výšce 600 m n. m. a ústí zleva do Moravy u Tlumačova v 184 m n. m. Plocha povodí dosahuje 147 m², délka toku 29,3 km a průměrný průtok u ústí 0,8 m³.s⁻¹. Nejvyšší odtok je v březnu až dubnu, nejnižší je od konce léta do zimních měsíců. Největší levostranný přítok Rusavy v řešeném území tvoří Ráztoka.

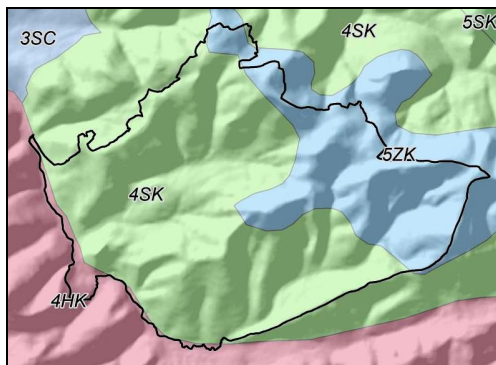
1.6.1.6 Biogeografické poměry

Celé zájmové území se nachází v Hostýnském bioregionu. Je charakterizované následujícími biochorami:

4SK – Svahy na pískovcovém flyši 4 v.s.

4HK – Hornatiny na flyšových pískovcích 4 v.s.

5ZK – Hřbety na pískovcovém flyši 5 v.s.

Obrázek č. 1: Vymezení biochor v rámci řešeného území.

BIOREGION HOSTÝNSKÝ (3.8)

Bioregion leží v mezofytiku a zabírá fytogeografický okres 81. Hostýnské vrchy a západní okraje fytogeografického podokresu 80a. Vsetínská kotlina.

Vegetační stupně (Skalický): (suprakolinní až) submontánní.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří na úpatí karpatské dubohabřiny (*Carici pilosae-Carpinetum*), výjimečně na strmých svazích na kyselých pískovcích snad acidofilní doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*). Většinu plochy zabírají bučiny, zastoupené asociacemi *Dentario enneaphylli-Fagetum*, *Festuco-Fagetum* a *Carici pilosae-Fagetum*. Na sutích pod skalnatými hřebeny jsou vyvinuty typické suťové lesy (*Mercuriali-Fraxinetum* a *Lunario-Aceretum*). Podél potoků jsou nivy, náležející převážně asociaci *Carici remotae-Fraxinetum*. Přirozené bezlesí chybí.

V přirozené náhradní vegetaci jsou zastoupeny suché louky a pastviny s vegetací svazů *Arrhenatherion* a *Cynosurion* (zejména charakteristické *Anthoxantho-Agrostietum*), ojediněle i *Violion caninae*. V dosti vzácných lesních lemech je typická vegetace svazu *Trifolion medii*. Xerofilní vegetace prakticky chybí. Na vlhkých místech je přítomna vegetace svazu *Calthion* (zejména *Cirsietum salisburgensis*), na svahových prameništích fragmenty vegetace svazu *Caricion davallianae*.

Flóra je nepříliš bohatá, tvořená průvodci karpatského lesa středních poloh, mezní a exklávní prvky jsou sporadické. Charakteristický je rovněž výskyt subatlantských prvků, teplomilné druhy jsou velmi vzácné.

V bioregionu se vyskytuje ochuzená fauna karpatských lesů nižších pohoří. Tekoucí vody charakterem bystřin patří do pásma pstruhového.

Biochora 4HK – hornatiny na flyšových pískovcích 4. v.s.

Tento typ biochory se vyskytuje v severovýchodní části moravských Karpat na obvodu vyšších pohoří.

Reliéf je značně členitý, s velkými výškovými rozdíly, v Hostýnském 200 - 230 m. Typické jsou kamenité hřebety s úzkými temeny a svahy rozčleněné řadou úzkých a zahloubených údolí s bohatou sítí vodních toků. Na temenech a svazích často vychází na povrch skalní podloží, v Hostýnském bioregionu i s izolovanými skalními tvary. Část svahů je postižena sesuvy.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří na úpatích květnaté ostřicové bučiny (*Carici pilosae-Fagetum*), které výše na svahu přecházejí ve strdivkové bučiny (*Melico-Fagetum*) nebo bučiny s kostřavou lesní (*Festuco-Fagetum*), ostrůvkovitě i v kyčelnicové bučiny (*Dentario enneaphylli-Fagetum*). Pro typ jsou charakteristické, i když plošně minoritní, acidofilní bikové bučiny (*Luzulo-Fagetum*). V bučinách se často přirozeně vyskytovala jedle. Na prudkých sklonech, zejména severního kvadrantu, se místy vyvinuly suťové lesy, zpravidla měsíčnicové javořiny (*Lunario-Aceretum*). Lesní prameniště hostí porosty blízké asociaci *Carici remotae-Fraxinetum*. Na odlesněných stanovištích najdeme zpravidla přepásané louky svazu *Cynosurion*, často s roztroušenými prameništi, v nivách potoků vlhké louky svazu *Calthion*.

Druh kontrastně-similární.

D: *4AB3 (23), 4B3 (70).

K: *4AB1-2 (+), *4BC3 (6), *4BC5a (1).

Náhradní typy: 4SK

Cílové ekosystémy: Přirozené: BUAD, SUB, LONO; náhradní: ATT.

Biochora 4SK - svahy na pískovcovém flyši 4. v.s.

Typ se nachází ve vyšších Karpatech při slovenské hranici.

Reliéf je značně členitý. Příkré svahy jsou členěny řadou hlubokých zářezů pramenných úseků vodních toků. Malá údolí oddělují svahové hřbety spadající příkře do údolí. V horních částech svahů je řada prameništ'. Celkové převýšení svahů bývá značné, v rámci typu dosahuje většinou 150 - 190 m. Skalní tvary se vyskytují nejhojněji v Hostýnském bioregionu. Jsou to izolované skalní výchozy vypreparovaných vrstev odolných pískovců a slepenců, doprovázené suťovými svahy. Skály nevystupují nad les, jsou však členěny řadou pseudokrasových jevů (pseudoškrapy, jeskyně). Místy se na svazích vyvinuly sesuvy.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří především květnaté kyčelnicové bučiny (*Dentario enneaphylli-Fagetum*), které na okyselených mírných svazích a kyselých pískovcích přecházejí v bikové bučiny (*Luzulo-Fagetum*). K úpatím, zvláště v jižněji položených regionech, naopak přecházejí v ostricové bučiny (asociace *Carici pilosae-Fagetum*). Pro Hostýnský bioregion jsou typické středně bohaté kostřavové bučiny (*Festuco-Fagetum*). Na prudkých sklonech, zejména severního kvadrantu, najdeme suťové lesy, zpravidla měsíčnicové javořiny (*Lunario-Aceretum*). Lesní prameniště hostí porosty blízké asociaci *Carici remotae-Fraxinetum*, potoční nivy olšiny nejspíše asociace *Arunco silvestris-Alnetum glutinosae*. Na odlesněných stanovištích zpravidla bývaly přepásané louky svazu *Cynosurion*, často s roztroušenými prameništi, v nivách potoků vlhké louky svazu *Calthion*.

Druh kontrastně-similární.

D: 3AB3 (1)- jen v 1.15, *4AB3 (23), *4B3 (70).

K: *4AB-B1-2 (+), *4BC3 (4), *4BC5a (2).

Náhradní typy: 5ZK+(4VK, 4HK, 4PK).

Cílové ekosystémy: Přirozené: BUKD, BUAD, SUB, LONO; náhradní: MTM nebo MTH.

5ZK Hřbety na pískovcovém flyši 5. v.s.

Typ je vázán na karpatské hory při hranicích se Slovenskem.

Reliéf je typický protáhlými, převážně úzkými, méně širšími hřbety rozsoch a horských skupin se sedly. Svahy hřbetů jsou příkré. Skalní tvary a izolované skalní výchozy jsou morfologicky významné v Hostýnském bioregionu. Jsou to izolované skalní výchozy vypreparovaných vrstev odolných pískovců a slepenců s výškou i přes 10 m. Zpravidla se na nich vyskytují pseudokrasové jevy (voštiny, jeskyně, skalní okna, skalní mísy, pseudoškrapy). Mimo morfologicky významné skalní tvary je zde roztroušena celá řada menších skalních výchozů často doprovázená kamenitými svahy až suťovisky. Okraje hřbetů nad příkrými svahy jsou často postiženy sesuvy a vzácněji i rozsedáním hřbetů za vzniku hlubokých trhlin.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří ochuzené květnaté bučiny (*Festuco-Fagetum*), které vzácně na živnějších stanovištích doplňují zmíněné květnaté bučiny s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*).

Druh kontrastně-similární.

D: *5AB1-2 (1), *5AB3 (35), *5B3 (54).

K: *5BC3 (9), *5C3 (1), 5BC-C5a (+).

Náhradní typy: -

Cílové ekosystémy: Přirozené: BUKK, BUAS, SUB; náhradní: MTM.

1.6.2 Pozemky určené k plnění funkcí lesa

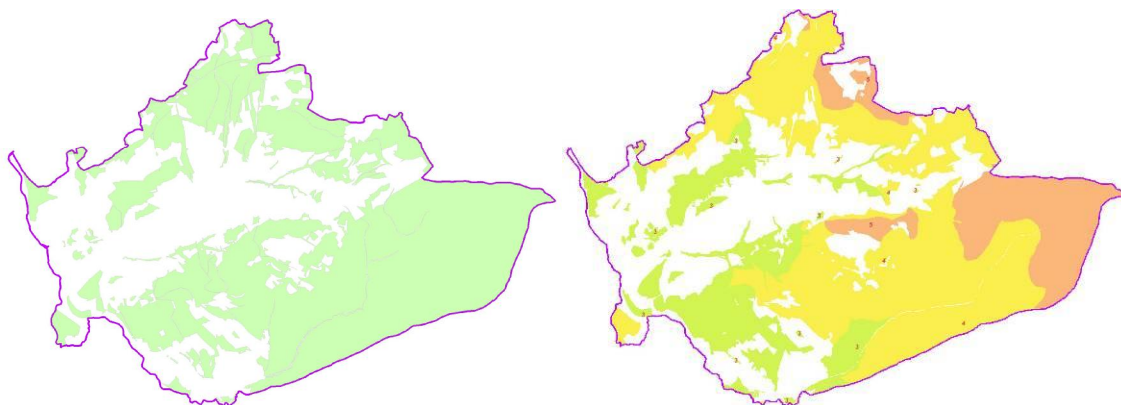
Pozemky určené k plnění funkcí lesa mají v zájmovém území nadprůměrné zastoupení, které činí cca 58,4 % z celkové výměry katastrálního území Rusava (dle evidence KN). Kromě pozemků PUPFL je dle skutečného stavu v území značné zastoupení krajinné zeleně lesního charakteru (evidenčně zařazena do trvalých travních porostů).

Lesy v řešeném území leží v přírodní lesní oblasti 41 – Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky.

Řešené území je charakterizováno převážně 4. (bukovým) lesním vegetačním stupněm (LVS). Výrazně je zastoupen 3. (dubobukový) LVS, ve vyšších partiích je výrazně zastoupen 5. (jedlobukový) LVS (viz obrázek č. 2).

Území je charakterizováno převážně cílovými hospodářskými soubory (HS) 45 – hospodářství živných stanovišť středních poloh a HS 41 – hospodářství exponovaných stanovišť středních poloh. Dále je výrazně zastoupen (výše v rámci 5. LVS) HS 55 – hospodářství živných stanovišť vyšších poloh a HS 51 – hospodářství exponovaných stanovišť vyšších poloh. Lokálně je zastoupen HS 43 – hospodářství kyselých stanovišť středních poloh, HS 47 – hospodářství oglejených stanovišť středních poloh, HS 53 – hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh a HS 57 – hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh. Při vodních tocích je zastoupen HS 19 – hospodářství lužních stanovišť. Na nejexponovanějších místech je vymezen HS 01 – mimořádně nepříznivá stanoviště, zde jsou také vymezeny lesy ochranné.

Podle imisního zatížení náleží lesy do pásma ohrožení D, východní cíp k.ú. Rusava (oblast *U Tří kamenů*) náleží do pásma ohrožení imisemi C.

Obrázek č. 2: Vlevo – rozložení lesních porostů v rámci řešeného území dle KN. Vpravo – rozložení lesních vegetačních stupňů dle OPRL. Zeleně je znázorněn 3. (dubobukový), žlutě 4. (bukový) a hnědě 5. (jedlobukový) lesní vegetační stupeň.

1.6.3 Zemědělský půdní fond

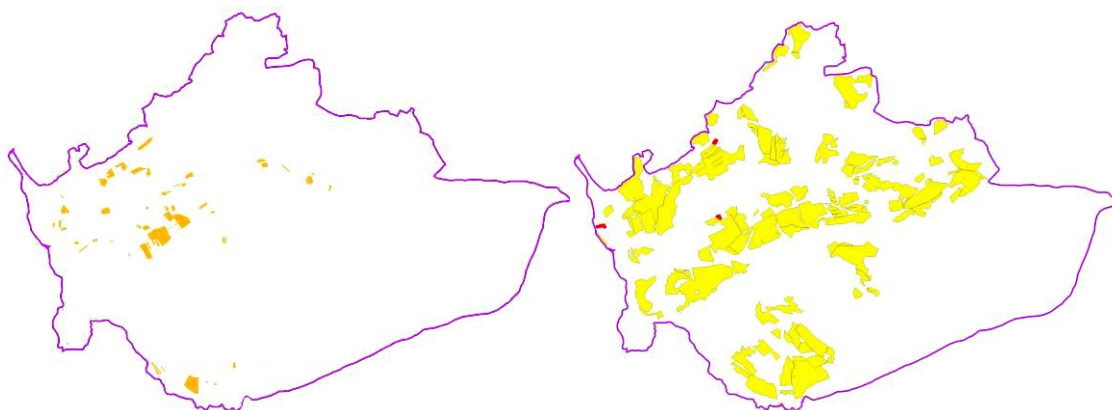
Řešené území náleží podle dřívější rajonizace k výrobní oblasti vrchovinné, horská 2. Celkově jsou zemědělské půdy geneticky málo úrodné, jejich využití jako orné půdy je neefektivní, vyjma drobných políček charakteru záhumenků. Zemědělská půda je využívána jako louky a pastviny, okrajově i jako extenzivní ovocné sady.

Pastevní využití má velkovýrobní charakter, malovýroba a drobné hospodaření se významně neprojevuje. Řada menších ploch, obtížněji přístupných a v okrajových částech katastru jsou zcela zarostlá náletem, který má již charakter lesního porostu (např. porost VJV od sedla Klapinov). V rámci řešeného území vzniká množství nesouladů mezi druhem a způsobem využití dle evidence KN a skutečným stavem v terénu.

Síť polních cest je z hlediska dostupnosti pozemků vyhovující, není však zcela optimální jejich aktuální stav - segmenty cest jsou neprostopné - zarostlé dřevinami z přilehlých mezí či lesíků.

Zemědělská půda je zásadním krajinotvorným prvkem ve stávající lučně – lesní krajině Hostýnských vrchů.

Prakticky veškeré pozemky zemědělského půdního fondu náleží do V. třídy ochrany ZPF, kromě drobného segmentu v jižní části území, které náleží do IV. třídy.

Obrázek č. 3: Vlevo – orná půda dle KN. Vpravo – bloky dle LPIS, žlutě jsou znázorněny trvalé travní porosty (především pastviny), červeně jsou znázorněny sady.

Z grafického znázornění je zjevné, že hospodaření na zemědělském půdním fondu doznalo v posledních desetiletích významných změn. Nízká, geneticky daná úrodnost půdy vede k zatravnění rolí, takže příslušnost k orné půdě dle evidence KN je v podstatě formální. Zemědělské pozemky jsou z produkčního hlediska méně příznivé a je proto vhodné jejich pastvinářské využití. Na druhé straně se jedná o pozemky, které jsou velmi zajímavé z hlediska rozvoje biodiverzity.

1.6.4 Aktuální stav krajiny

Řešené území je situováno v západní části Hostýnských vrchů. Zájmové území se vyznačuje členitým reliéfem, přičemž liniové prvky (jako jsou vodoteče, svodnice, žlaby, cestní síť) jsou často trasovány po spádnici.

Z vyhodnocení vyplývá, že v zájmovém území je velmi nízké zastoupení krajinných prvků umožňujících zpomalení odtoku, popř. retenci vody v krajině a to jak na trvalých travních porostech, tak na lesích.

Pastva dobytka představuje velmi vhodný způsob využití travních porostů, možné riziko z hlediska rozvoje vodní eroze a aktivizace sesuvů představuje intenzita pastvy, velikost a složení stáda. V zájmovém území je velkovýrobně provozována pastva skotu.

V území jsou patrné projevy narušeného vodního režimu. Především projevy vodní eroze jsou výrazné zejména za přívalových dešťů a v období tání sněhu. Do odtokových poměrů se rovněž promítá stávající sjezdovka, která je v zimním období zasněžována. Zasněžováním dochází k akumulaci vody, která je v období tání sněhu ze sjezdovky uvolňována.

Specifikou zájmového území je vysoký podíl lokalit určených k individuální (chaty, chalupy) i hromadné rekreaci (horské hotely, sjezdovky, cyklotrasy, turistické stezky apod.).

Aktuální stav území je dokladován ve fotodokumentaci.

1.6.4.1 Struktura půdního fondu

Bilance pozemků vychází z Veřejné databáze Českého statistického úřadu (platnost ke dni 31.12.2011). Struktura půdního fondu pro obec Rusava je následující:

Celková výměra území	1204	ha
Orná půda	16	ha
Sady a zahrady	35	ha
Trvalé travní porosty	362	ha
<i>zemědělská půda celkem</i>	<i>414</i>	<i>ha</i>
Lesní půda	703	ha
Vodní plochy	8	ha
Zastavěné plochy	12	ha
Ostatní plochy	67	ha

1.6.4.2 Ekologická stabilita krajiny

V rámci kvantifikace ekologické stability byl formulován tzv. *koeficient ekologické stability* – KES. Výpočet koeficientu ekologické stability KES byl proveden podle vzorce, který schematicky vyjadřuje poměr ploch ekologicky stabilních (lesní půda, louky, pastviny, zahrady, sady, vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné plochy, ostatní plochy).

Hodnoty KES jsou obecně klasifikovány takto:

- $Kes < 0,10$ území s maximálním narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy
- $0,10 < Kes < 0,30$ území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy
- $0,30 < Kes < 1,00$ území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v agroekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
- $1,00 < Kes < 3,00$ vcelku vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami
- $Kes > 3,00$ stabilní krajina s převahou přírodních a přírodě blízkých struktur

Vyhodnocení ekologické stability krajiny pro k.ú. Rusava vychází z aktuálního stavu využití území (údaje z ČSÚ). Hodnota koeficientu ekologické stability v zájmovém území dosahuje hodnoty **13,04**. Hodnota poukazuje na **stabilní krajinu s převahou přírodních a přírodě blízkých struktur**. Vysoká hodnota KES je dána zejména vysokým zastoupením lesů a travních porostů v různém stupni zarůstání krajinnou zelení.

1.6.4.3 Ochrana přírody

Zájmy ochrany přírody v řešeném území můžeme rozdělit do tří kategorií. Jedná se o **ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ**, která jsou v současnosti ve fázi vyhlášení (nPP). Další oblastí je **SOUSTAVA NATURA 2000**, ta je v řešeném území reprezentována **evropsky významnými lokalitami (EVL)** a **ptačí oblastí (PO)**. Poslední kategorií je **OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY**, která zahrnuje **významné krajinné prvky (VKP)**, **územní systém ekologické stability (ÚSES)**, **památný strom**, **přírodní park Hostýnské vrchy** (celé řešené území) a další zájmy.

Zájmy ochrany přírody jsou znázorněny ve výkrese č. 5.

Zvláště chráněná území

V současnosti není v řešeném území vyhlášené zvláště chráněné území.

V rámci soustavy Natura 2000 - *EVL Rusava – Hořansko* je připravováno vyhlášení přírodních památek *nPP Rusava – Hořansko* a *nPP Rusava – Na Skále*. Navržené přírodní památky tvoří dílčí části EVL. Dále je v rozsahu stávajícího registrovaného významného krajinného prvku *VKP Loučka pod Bukovinou* připravováno vyhlášení přírodní památky *nPP Loučka pod Bukovinou*. V rámci *nPP Rusava – Na Skále* je v současnosti registrován *VKP Prameniště na skále*.

V řešeném území jsou připravovány k vyhlášení následující návrhy přírodních památek:

- nPP Rusava – Hořansko (5,1 ha)
- nPP Rusava – Na Skále (0,4 ha)
- nPP Loučka pod Bukovinou (0,4 ha)

Natura 2000

- **EVL Hostýnské vrchy:** v rámci k.ú. Rusava jsou zahrnuty drobné segmenty v severní části území. Jedná se o porosty naturových lesních biotopů s různou mírou reprezentativnosti, s typickou druhovou skladbou nebo místy degradované plochami monokultur smrku či dominantním porostem třtiny křovištní. V malé míře jsou zastoupeny velmi zachovalé luční biotopy s výskytem řady vzácných druhů. Celkově se jedná o velmi významný přírodní komplex jak z hlediska druhové ochrany, tak i z hlediska krajinářského. Na území se nacházejí zachovalé lesní porosty a neregulované toky oblasti střední Moravy, jež tvoří útočiště pro řadu vzácných druhů fauny i flóry (významná lokalita čolka karpatského a střevlíka *Carabus variolosus*).
- **EVL Rusava – Hořansko:** Na Rusavě - Hořansku je uchován tradiční vzhled krajiny - mozaika zachovalých a druhově bohatých společenstev luk a pastvin s lesními porosty. Mezi nejvýznamnější patří karpatské dubohabřiny (L3.3B), acidofilní bučiny (L5.4), údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2A), mezofilní ovčíkové louky (T1.1) a podhorské smilkové trávníky (T2.3B). Velmi cenným a v Hostýnských vrších vzácným fenoménem je vznik lesních a lučních prameništ, na kterých dochází k tvorbě pěnovce (R1.1 a R1.3). Zejména na luční pěnovcová prameniště jsou vázány ohrožené druhy - ostřice Davallova (*Carex davalliana*), ostřice rusá (*Carex flava*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), suchopýr širokolistý (*Eriophorum latifolium*) a bařička bahenní (*Triglochin palustris*). Z dalších ohrožených druhů se v bližším okolí říčky Rusavy vyskytují zblochan hajní (*Glyceria nemoralis*) a měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*).
- **EVL Rusava – kostel:** regionálně významná letní kolonie netopýra velkého (*Myotis myotis*).
- **Ptačí oblast Hostýnské vrchy:** zasahuje severovýchodní část řešeného území. Ornitologicky nejceněnější jsou zbytky původních bukových a jedlobukových porostů pralesovitého charakteru, které jsou nejvýznamnějšími lokalitami strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*). Druhým cílovým druhem je lejsek malý (*Ficedula parva*), který poměrně hojně obývá horské lesy s převahou buků. Z dalších významnějších druhů se zde vyskytuje žluna šedá (*Picus canus*) a datel černý (*Dryocopus martius*). Ve starých porostech hnízdí čáp černý (*Ciconia nigra*), holub doupňák (*Columba oenas*) a krkavec velký (*Corvus corax*). Mezi poměrně početné druhy patří např. lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*) - 80 párů. V centrální části přežívá zřejmě již zbytková populace jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*). Louky v podhůří Hostýnských vrchů jsou využívány buď k pastvě, nebo jsou nepravidelně koseny. Na některých místech se zachovaly zbytky původních lučních porostů s bohatou karpatskou květenou a s rozptýlenou zelení. Nejvýznamnějšími ptačími druhy těchto stanovišť jsou chřástal polní (*Crex crex*), ťuhák obecný (*Lanius collurio*), pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*), bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata*) a bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*).

Obecná ochrana přírody

- **Přírodní park Hostýnské vrchy:** zahrnuje celé řešené území. Přírodní park Hostýnské vrchy byl vyhlášen 29. 6. 1989 Vyhláškou ONV Kroměříž, kterou se zřizuje oblast klidu Hostýnské vrchy, přehlášeno nařízením OkÚ Kroměříž č. 3/95 ze dne 21. 4. 1995 o zřízení přírodního parku Hostýnské vrchy. Rozloha: cca 98 km². Pro krajinný ráz je typické velké zastoupení lesů a pastvin a charakteristická historická zástavba obcí valašského typu (např. lidové stavby na Rusavě). Oblast je bohatá na kulturní památky od nejstarších dob (zbytky keltského oppida na sv. Hostýnu), přes zříceniny středověkých hradů (Šaumburk, Obřany) až po technické zajímavosti (nádrž na plavení dříví - klauza). Mimořádně významným prvkem je Sv. Hostýn s množstvím

církevních památek, který patří mezi nejznámější mariánská poutní místa v naší republice.

- **Památný strom Jedle pod Bukovinou:** výška stromu je 30 m a obvod kmene je 230 cm. Jedle roste na parcele p.č. 706, severně od obce Rusava u potoka, 410 metrů západně od kóty Skalný. Památný strom byl vyhlášen v roce 1999.

- **Významné krajinné prvky**

V řešeném území jsou registrovány následující VKP:

- VKP Loučka pod Bukovinou
- VKP Louka Jestřábí
- VKP Louka Za vrchy
- VKP Mokřad Grapy
- VKP Pastvina na SV hřebenu Pardusu
- VKP Prameniště Na skále
- VKP Prameniště Paseky
- VKP Prameniště Záhorní

Kromě registrovaných VKP jsou v řešeném území VKP ze zákona. Jedná se o lesy, vodní toky a údolní nivy.

- **Územní systémy ekologické stability** je zde reprezentován lokálními biokoridory a biocentry lučního, lesního, vodního/nivního a kombinovaného typu. Podrobnější charakteristika ÚSES je v návrhové části dokumentace.

1.6.4.4 Krajinný ráz

Zájmové území je situováno v přírodním parku Hostýnské vrchy, který je tvořen harmonickou kulturní krajinou se zvýšenými přírodními i kulturními hodnotami. Podle dokumentace Krajinný ráz Zlínského kraje (Arvita P spol. s r.o., 2005) je zájmové území situováno v krajinném celku Podhostýnsko, krajinný prostor 3.5 Rusava. Pro zájmové území je charakteristická lesní krajina s interiérovým charakterem lesních porostů a sevřená údolí s výhledy omezenými úbočími hor. Charakteristická je rozptýlená zástavba v dlouhých údolích potoků (Rusava, Ráztoka). Hodnoty krajinného rázu jsou znázorněny ve výkrese č. 6.

Jedná se o krajinu se zvýšenou hodnotou krajinného rázu, a to jak zastoupením segmentů zachovalých historických struktur, tak harmonickým charakterem kulturní krajiny. Specifikou zájmového území je vysoká náročnost na rekreační funkce území, které se projevují velkým počtem chat a rekreačních objektů.

Dnes má obec Rusava přes 600 obyvatel, v katastru obce je vystavěno přes 230 rodinných domů a občanských objektů, cca 70 rekreačních domků, 430 rekreačních chat a 10 větších rekreačních zařízení s celoročním provozem s kompletními službami v oblasti turistického ruchu.

Přírodní hodnoty krajinného rázu

Přírodní hodnoty krajinného rázu jsou shodné s předměty ochrany přírody uvedenými v předchozí kapitole.

Historický vývoj krajiny

Zájmové území bylo historicky lesní krajinou. První osídlení je pravděpodobně spojeno s blízkostí významného slovanského hradiska na Hostýně, které ovlivňovalo vývoj i v této oblasti.

První historicky doložená zpráva o osídlení rusavského údolí pochází z roku 1372 v zápise o zboží obřanském určeném markraběti Janovi. V něm se hovoří o pustých vsích Jenčích, Staré Lhotě, Vysoké Lhotě a Jestřebí, z nichž poslední tři stávaly na katastru nynější Rusavy.

Podle historických pramenů byl zakladatelem obce Rusavy hrabě Jan z Rottalu, majitel holešovského panství, který uprostřed Hostýnských vrchů na místě dříve zaniklých obcí usadil odbojné vsacké Valachy při valašském povstání v polovině 17. století. Podle zakládací listiny, sepsané na zámku v Holešově 23. dubna 1657, byla z vůle hraběte z Rottalu vyzdvižena nová obec v horách panství bystřického, která Rottalovice jmenovati se bude.

Název sídla se však neujal a obec nese název stejnojmenného potoka, jehož jméno zase pravděpodobně souvisí s označením místní rusé, tj. červené hlíny, která při deštích barví vodu do "rusé barvy". Už před založením se samotám na pasekách říkalo Rusava, proto nový název Rottalovice nebyl lidmi přijat a zachoval se původní název Rusava, rovněž z důvodu vzdoru svému krutému pánovi.

Podle mapy Jaroslava Štíky Rozsah Valašska v 1. polovině 19. století je patrné vytlačení Valachů do oblasti Rusavy, která je samostatným ostrůvkem mimo území Moravského Valašska. Postupným šířením valašského osídlení a kultury dále na západ stala se i Rusava součástí kompaktního valašského území, ale zůstala jeho nejzápadnějším místem.

Hostýnské paseky a lesy se ukázaly velmi vhodné pro chov dobytka (krávy, kozy, ovce) formou salašnictví, které bylo nejdůležitějším zdrojem obživy, protože půda nebyla pro zemědělství příznivá.

Vzhledem k relativně izolované poloze se zájmové území rozvíjelo tradičním kopaničářským způsobem, dlouho odolávalo civilizačním vlivům a zachovalo si svůj osobitý charakter.

Kulturní a historické hodnoty krajinného rázu

V řešeném území jsou chráněny následující nemovité kulturní památky (zdroj: Národní památkový ústav):

- kostel sv. Kříže
- pomník 26 občanů, pomník J. Slobodové roz. Jurkovičové, pomník D. Slobody
- venkovská usedlost č.p. 31
- venkovská usedlost č.p. 42
- venkovský dům č.p. 43
- venkovská usedlost č.p. 52
- venkovská usedlost č.p. 113
- Kašparova vila č.p. 190
- venkovská usedlost ev.č. 347

Ve východní části obce je vymezeno ochranné pásmo NKP. V obci jsou kromě NKP evidovány objekty památkového zájmu (výkres č. 6).

V rámci obce a okolí prochází řada naučných stezek jako *Rusavské chodníčky*, *Portášské chodníčky* a naučná stezka *Hostýnské vrchy*.

Přibližně 1,5 km od východní části obce se nachází zřícenina hradu Křídlo vybudovaného počátkem 14. století.

Řešené území je součástí genia loci Svatého Hostýna, který se nachází pěší trasou přibližně 5 km severně od obce. Bazilika Nanebevzetí Panny Marie spolu s křížovou cestou od Dušana Jurkoviče a množstvím dalších sakrálních památek tvoří významné poutní místo nadregionálního významu. O významu tohoto místa svědčí pozůstatky keltského oppida zanechané předchozími obyvateli naší země. Obec Rusava je součástí poutní stezky vedoucí z Velehradu na sv. Hostýn.

Nedílnou součástí kulturního dědictví je i folklór a celkově dochovaná valašská kultura, která se promítá především do charakteru sídla. Stopy tradičního využívání a kultivace krajiny jsou do značné míry setřeny.

Estetické a percepční charakteristiky krajinného rázu

Zájmové území je tvořeno jedinečnou harmonickou kulturní krajinou s četnými hodnotami, které by měly být zachovány, v optimálním případě podpořeny a obnoveny. Je to právě atraktivní krajina v dostupné vzdálenosti od velkých sídel, která poskytuje stále žádající prostor pro krátkodobou i dlouhodobou rekreaci. Přírodní a kulturní hodnoty krajiny jsou podpořeny specifickým „geniem loci“, na němž se podílí duchovní rozměr krajiny s četnými stopami člověka, od dávných Keltů přes odbojné Valachy, zbožné poutníky až k dnešním rázovitým obyvatelům a zvědavým návštěvníkům.

Pohledové horizonty

Pohledové horizonty uzavírají vůči obloze (obzor) nebo krajinnému pozadí krajinnou scénu. Pohledový horizont je prostorovou jednotkou a je územím pohledově významně exponovaným. Tvar horizontu (zejména obzoru) patří k významným identifikačním znakům krajiny.

V severní a severozápadní části k.ú. Rusava je vymezen pohledový horizont nadregionálního významu, na nějž navazují horizonty lokálního významu (viz výkres č. 6). Pohledové horizonty mají dle geomorfologie terénu v bezprostřední návaznosti vymezeny ochranné pásma.

Krajinná scéna

K základním vizuálním charakteristikám krajinného prostoru (resp. krajinné scény) patří její pohledová otevřenost nebo uzavřenost. Tyto vlastnosti, dané velikostními parametry vnímaného krajinného prostoru, ovlivňují způsob vnímání dalších krajinných charakteristik, jako je krajinná struktura a textura, krajinné dominanty, geometrie krajinného obrazu nebo krajinné detaily. Exponovanost krajinné scény (její otevřenost) přímo předurčuje rozsah viditelnosti krajinných prvků, zejména krajinných dominant.

Zájmové území reprezentuje uzavřenou krajinnou scénu s následujícími charakteristikami:

Vlastnosti:

- malý dosah viditelnosti prvků krajinné scény
- intimita v působení krajinného prostoru
- dominantní působení detailů krajinné scény
- významné působení prvků krajinné scény v blízkosti pozorovatele

Tato krajina je mimořádně citlivá na případné změny ve využití území. Jedná se zejména o následující záležitosti:

<i>Citlivost krajinné scény ke změně</i>	<i>Doporučení</i>
<i>velikosti prvků krajinné scény</i>	respektovat velikostní parametry tradičních prvků krajinné scény i způsob jejich umísťování v prostoru
<i>charakteru prvků krajinné scény</i>	respektovat materiálové a další charakterové vlastnosti prvků krajinné scény
<i>změny intravilánu sídla</i>	v případě nové zástavby posuzovat vliv na změny architektonických a urbanistických znaků sídla
<i>změny významů a symbolů prvků krajinné scény</i>	v rámci ochrany prostorových vztahů respektovat symboliku kulturně-historických prvků (sakrační stavby, památná místa, místa svázané s určitou asociací), např. v případě umísťování nových staveb

Plochy se zvýšenou hodnotou krajinného rázu

Celé řešené území nabývá vysoké krajinné hodnoty. V rámci studie byly vytipovány plochy se zvýšenou krajinnou hodnotou. Podle charakteru nabývají plochy hodnoty *LOKÁLNÍ – PRŮMĚRNÁ – VÝJIMEČNÁ*. Při výstavbě a dalších činnostech v území je třeba přihlídnout ke zvýšené krajinné hodnotě.

Plochy se zvýšenou hodnotou krajinného rázu jsou znázorněny ve výkrese č. 6.

Plochy se sníženou hodnotou krajinného rázu

Problematické chatové oblasti se v současnosti stávají vizuálně méně významné a to z důvodu odrostení zeleně a skrytí stavebních objektů.

Místa s dalekého výhledu

V zájmovém území se často otevírají výhledy do krajiny. V rámci dokumentace byly vymezeny místa dalekého výhledu lokálního a regionálního významu. Místa dalekého výhledu lokálního významu zahrnují širší pohledy na obec a okolní krajinu. Severně od obce při stávající cyklostezce je vymezena cesta s četnými výhledy. Místo výhledu regionálního významu na vrchu Pardus (672,6 m n. m.) nabízí dálkový pohled na centrální lesnatou část Hostýnských vrchů a hlavní hřeben Vizovických vrchů. Místo výhledu regionálního významu na vrchu Skalný (708,8 m n. m.) poskytuje dálkový výhled na nivu

řeky Moravy, oblast Hané, Vizovické vrchy, Bílé Karpaty, Chřiby a nabízí pohled na baziliku Nanebevzetí Panny Marie na Svatém Hostýně.

Krajinný potenciál

Zájmové území představuje velmi specifickou – lučně lesní krajinu. Krajinný potenciál je dán bohatstvím lesů, malebností krajiny a specifickým *geniem loci*.

Hlavní produkční potenciál představují pozemky určených k plnění funkcí lesa. Lesy zde dále plní významné funkce půdoochranné, vodoochranné a další. Nižší produkční potenciál zemědělské půdy je dán nižší genetickou úrodností půdy i celkově méně příznivými stanovištními podmínkami. Jsou zde však dobré podmínky pro pastevní chov dobytka, v menší míře též pro ovocnářskou produkci (zejména tzv. páleníčářské ovoce - tradiční krajové odrůdy slivoní, hrušní a jabloní).

Krajina má značně využívaný rekreační potenciál a to jak pro individuální rekreaci v chatových osadách i rekreačních chalupách, tak pro hromadnou rekreaci v horských hotelích a dalších větších objektech.

Z mimoprodukčních funkcí je cenná velká biologická diverzita území, různorodost reliéfu a celková rovnováha jednotlivých ekosystémů.

Celkově je krajina řešeného území velmi specifická, s četnými významnými i drobnými historickými strukturami a památkami, s významným *geniem loci* a dominantním postavením horizontu Hostýnských vrchů. Vzhledem k uzavřenému charakteru krajinné scény se jedná o zcela výjimečnou krajinu se silným nábojem.

1.7 DOPORUČENÁ OPATŘENÍ

Návrh řešení je zpracován v podobě výkresu *doporučených opatření* (výkres č. 7). Jednotlivé lokality jsou označeny číselným kódem, přičemž základní charakteristika opatření je tabelárně rozpracována v příloze č. 1. Další doporučující opatření vyplývají z výkresů 2 až 6 a z textové části dokumentace.

Navržená řešení byla konzultována na výrobních výborech.

1.7.1 Opatření na zemědělských pozemcích

Opatření na zemědělských pozemcích zahrnují návrhy nových výsadeb, doplnění stávajících výsadeb, ale i návrh redukce stávajících náletů lesních dřevin a keřů s cílem návratu lokality k travnímu porostu.

Cílem opatření je zvýšení stability území, zvýšení diverzity, vytvoření stinných partií na pastvinách, zvýšení atraktivity území, podpora orientační funkce v krajině, obnova travních porostů na zarůstajících lokalitách, obnova sadů a pastvin s ovocnými stromy aj.

1.7.1.1 Návrh doplnění krajinné zeleně

Soliterní a skupinová zeleň pastvin: Vhodnost doplnění zeleně vychází z potřeby zvýšení stinných partií na pastvině pro dobytek. Mezi další významy patří zvýšení stability, biologické diverzity, zvýšení atraktivity lokality aj. Výběr vhodných druhů dřevin musí vycházet z konkrétních stanovištních a expozičních podmínek dané lokality. Vhodné jsou jak druhy lesních dřevin, tak i ovocné dřeviny (hrušně, jabloně).

Liniová zeleň: V řešeném území jsou doporučeny čtyři lokality s návrhem založení liniové doprovodné zeleně polní cesty nebo stezky. Charakter výsadby je jednostranná alej nebo nepravidelné skupiny dřevin při zaužívané polní cestě. Význam výsadby je orientační funkce v krajině se zvýrazněním trasy cesty. Zároveň budou doplněny stinné partie na pastvině a zvýšená potravní možnost pro biotu. V rámci návrhu liniových výsadeb je navržena na obnovu a doplnění stávající výsadba při stezce/cyklostezce severně od obce. Odumírající a poškození jedinci ve stávající výsadbě by měli být nahrazeni jedinci novými, životaschopnými za celkového rozvolnění výsadby pro zachování výhledů do krajiny. V lokalitě nad kostelem *Povýšení svatého kříže* je vhodné doplnit stávající vrstevnicové liniové výsadby. Jedná se o pohledově významnou lokalitu a dojde ke zvýšení stability území.

Jednotlivé doporučení jsou vymezeny ve výkrese č. 7 a příloze č. 1. Seznam vhodných druhů dřevin je obsažen v příloze č. 2.

1.7.1.2 Obnova sadů a pastvin s ovocnými stromy

Na základě vhodnosti území pro pěstování některých druhů ovocných dřevin, byly v rámci dokumentace hledány pozemky vhodné pro založení sadu, nebo pro obnovu ovocných stromů na historické lokalitě. Dle historických map bylo zastoupení sadů a tzv. „mokrých luk s ovocnými stromy“ významné a doporučené plochy v dokumentaci z těchto historických ploch vychází.

Seznam vhodných krajových odrůd ovocných stromů je znázorněn v příloze č. 2.

1.7.1.3 Návrh managementu neobhospodařovaných pozemků

V rámci studie byly vytipovány pozemky, které dle KN náleží do ZPF, ale v současnosti nejsou zemědělsky využívány. Většina takových pozemků postupně zarůstá náletem lesních dřevin a keřů, čímž se ztrácí cenná společenstva i celkový charakter území.

Jednotlivé lokality byly dle charakteru stávajícího porostu rozděleny opatřením na dvě skupiny. První skupinu tvoří lokality, kde lze pomocí redukce náletu obnovit travní porost se solitéry a tím případnou pastvinu nebo louku pro seč. Celkově se jedná o 47 segmentů o výměře přibližně 41 ha, nové pastviny by se dali přiřadit ke stávajícím pastvinám v ploše přibližně 34 ha.

Pro lokality je navrženo pořadí naléhavosti opatření 1 – 3, kdy naléhavost 1 má nejvyšší prioritu, naléhavost 3 má prioritu nejnižší.

Poznámka: pro kácení stromů nad obvod 80 cm (v 1,3 m výšce kmene) a keřů nad plochu 40 m² je nutné povolení orgánu ochrany přírody.

U druhé skupiny má již nálet charakter lesního porostu a zpětný převod na ZPF je velice problematický. U těchto segmentů je vhodné je fyzicky ponechat jako lesní porosty. Evidenčně v KN se mohou pozemky ponechat ve stávajícím druhu a způsobu využití pozemku, nebo převést lesní pozemek. Celkově se jedná o 21 segmentů o výměře přibližně 12 ha.

U redukce náletu je v některých lokalitách přihlédnuto k turistické atraktivnosti lokality (odclonění skalek u odpočívadla na Skalném, otevření severního výhledu z vrchu Pardus aj.).

Pro jednotlivé lokality jsou navržena opatření v příloze č. 1.

1.7.1.4 Návrh managementu obhospodařovaných pozemků

Hlavním využitím pozemků je pastva, v současné době pastva skotu. Optimálním řešením pro daný typ krajiny je smíšená pastva, tj. vedle skotu pastva ovcí, koz a popř. i koní, která zlepšuje diverzitu travních porostů a snižuje podíl nedopasků.

Významným prvkem krajiny jsou hrany pozemkové držby, zejména hranice lesa. Udržování této hranice v „ostré“ podobě zachovává vizuální prostupnost a čitelnost krajiny.

1.7.2 Opatření na vodních tocích

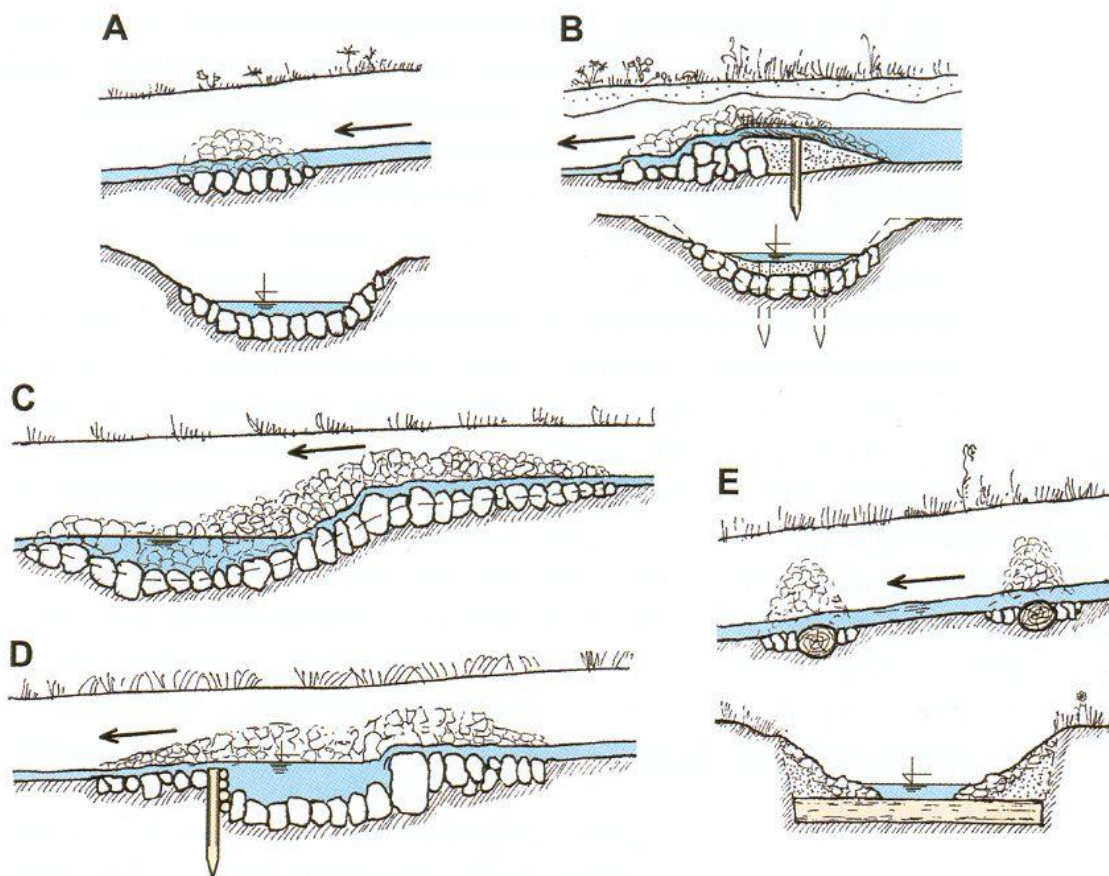
Cílem opatření na vodních tocích v jejich horních částech je obnovení členitosti toku a tím také jeho schopnosti zadržet vodu a zvýšit retenci. Vhodnými opatřeními by měla být snížena erozivní činnost a tím také nebezpečí usazování sedimentů v dolní části povodí se všemi negativními důsledky (zanášení propustí, znečištění obytné zóny, znečištění větších toků). V horních tocích jsou opatření na tocích a jejich pramenných oblastech rozebrány také v kapitole *opatření na PUPFL*. Vodohospodářské poměry jsou vymezeny výkres č. 4. Charakter terénu je znázorněn v *modelu sklonitosti území* v příloze č. 3.

V současnosti jsou v zájmovém území připravovány opravy povodňových škod na vodotečích Rusavě a Ráztoce. Opravy stávajících podélných a příčných objektů a doplnění o nové objekty řeší dokumentace „*Potok Ráztoka – odstranění povodňových škod v km 0,000 – 4,290*“ a dokumentace „*PŠ Rusava km 26,000 – 28,230*“. Investorem obou akcí jsou *Lesy České republiky s.p.*, zpracovatelem dokumentací je společnost *Proko spol. s r.o.*. V rámci řešení dojde především k opravě stávajících objektů a k lokálnímu doplnění o nové objekty opevnění koryta a příčné objekty. Pro potřebu této dokumentace jsou vymezeny pouze úseky toků, kde budou prováděny opravy povodňových škod (viz. výkres č. 4).

1.7.2.1 Doporučení pro revitalizaci vodotečí

Revitalizace vodotečí by měla směřovat ke zvýšení retence a k celkovému zpomalení odtoku. Vodní toky mimo zastavěné území mají charakter zaříznutých údolí, které místy přechází až ve strže. Z tohoto důvodu je problematická revitalizace toků rozvolněním koryta směrem do strany a opatření by měla být umístěna do vodního toku. V lokalitách, kde je koryto mělčí, je naopak vhodné rozvolnění toku do stran s možností tvorby tůní.

V rámci studie jsou vymezeny segmenty vodních toků, kde by měla být provedena revitalizace s cílem zpomalení odtoku a ovlivnění toku směřujícím do zastavěného území obce (viz výkres č. 7). Vhodnými opatřeními bude omezena eroze vodního koryta a tím zamezení vzniku strží. Opatření na vodním toku by nemělo být sdruženo do jednoho velkého objektu, ale měly by být rozděleny na více drobných opatření charakteru dle obrázku č. 4. Samotné řešení bude rozpracováno v následné dokumentaci a mělo by být zesouladěno se zájmy ochrany přírody a se zájmy lesního hospodářství.

Obrázek č. 4: Příčné objekty použitelné při revitalizačních stavbách. A – kamenitý práh ve dně, B – skluzový stupeň z kameniva a drnu přichyceného dřevěnými kůly, C – skluzový stupeň s tůň z kameniva, D – nízký stupeň s tůň z kameniva, E – klády ve dně (Just a kol., 2005).

1.7.2.2 Zvýšení retence – návrh vodních tůň

Budováním vodních ploch v krajině dojde jednak ke zvýšení její retenční kapacity, ale také budou vytvořeny vhodné biotopy pro drobné vodní živočichy (zejména obojživelníky).

V rámci studie jsou vytipovány dvě lokality vhodné pro vytvoření drobných vodních tůň. Konkrétní umístění tůň bude upřesněno v dalším řešení, vhodnost lokalizace a charakter tůň bude biologicky zhodnocena (vliv na obojživelníky). Aby nově budované lokality vyhovovaly obojživelníkům a jiným drobným obratlovcům i bezobratlým, je nutné, aby nebyly rybářsky využívány.

Pro vytvoření biotopu pro více druhů obojživelníků a dalších organismů je vhodné budovat tůň s členitým dnem. Prospěšné je, když se plocha silně rozčlení a vytvoří se místa s různou hloubkou vody.

Lokality vhodné pro vytvoření vodních tůň jsou vymezeny ve výkrese č. 7.

1.7.3 Opatření na PUPFL

Přestože se lesní ekosystémy vyznačují vysokou retenční schopností, je nezbytné tuto schopnost podporovat a dále rozvíjet.

1.7.3.1 Opatření pro zvýšení retence vody v lesních porostech

Rozhodující složkou retence vody v lesních ekosystémech je půda. Důležitými faktory jsou vyvinutost půdního profilu, podíl a forma samotných humusových složek a související biologická aktivita půdy. Při holosečném hospodaření dochází ke kvalitativním a kvantitativním změnám v půdě. Změnou mikroklimatických podmínek jsou humusové složky půdy mineralizovány a tím postupně redukovány, čímž se snižuje retenční kapacita půdy. Tomuto negativnímu jevu se do jisté míry předchází legislativním opatřením nutností zalesnění a zajištění lesních porostů do stanovené lhůty (zák. 289/95 sb., §31, odst. 6). Při obnově porostů je vhodné při holosečném hospodaření volit menší plochu holé seče a ve vhodných porostech používat podrostní způsob obnovy lesa. Na zadržení vody se pozitivně podílí také ležící tzv. mrtvé dřevo.

Na protierozní funkci a retenční kapacitu negativně působí narušení lesní půdy vzniklé těžbou a především přiblížováním dřeva, které přechází ke vzniku erozních rýh. Snížení retence působí hutnění půdy lesní technikou, které lze snížit použitím pneu s nízkým tlakem na půdu. Vliv má vhodné celkové načasování prací dle možností mimo období dlouhotrvajících dešťů. Významnou měrou se na retenční a protierozní funkci lesních porostů podílí optimalizace cestní sítě všech úrovní (od odvozních cest až po vyklizovací linky). V odpovídajících terénech vykazují lanovkové technologie podstatně menší poškození půdy při soustřeďování dříví.

Zadržování vody ovlivňuje také druhová skladba lesních porostů, kdy dřeviny s hlubokým kořenovým systémem podporují zasakování srážkové vody do hlubších horizontů půdy. Samotné zadržení srážek korunami stromů se pohybuje v jednotkách mm srážek a ve srovnání s retenční kapacitou půdy (řádově desítky mm srážek) není při vydatnějších srážkách tak významné. Povrchový odtok lesním porostem je jev výjimečný.

V povrchových vodních tocích v lesních porostech lze odtok zpomalit ponecháním přirozených překážek v toku i citlivě navrženými technickými vodohospodářskými opatřeními. Lesní ekosystémy se významným způsobem zapojují do koloběhu vody v krajině a to převážně zpomalením odtoku a přeměnou povrchové vody na vodu podzemní při uchování kvality vody.

Cílem řešení je takový stav lesních porostů, kdy ani při extrémních srážkách nedochází k povrchovému odtoku. Tím je zajištěno rozložení odtoku z povodí na delší časové období a nedochází k vyběžení toků a záplavám. Mimo vlastní erozi a zvýšení extrémních povodní by mělo být sníženo nebezpečí usazování sedimentů v dolní části povodí se všemi negativními důsledky (zanášení propustí, znečištění obytné zóny, znečištění větších toků).

Obecná doporučení

Obnova porostů

Celkově by obnova měla směřovat k vytvoření listnatých a smíšených porostů, nevytvářet monokulturní skupinky v rámci jedné porostní skupiny. Obnova musí být řešena tak, aby nedošlo k odkrytí a poškození lesní půdy. U rozsáhlejších stejnověkých porostů je žádoucí prodloužit obnovní dobu pro umožnění jemnějších způsobů obnovy. U vhodných břehových porostů (i mimo pozemky PUPFL) lze pro obnovu využít pařezové výmladnosti.

Při obnově porostů je nutné maximálně využít přirozené obnovy doplněné žádoucími dřevinami. Smíšení jednotlivé, nevytvářet monokulturní skupinky v rámci jedné porostní skupiny. Ve stávajících listnatých porostech je vhodné použití přirozené obnovy porostů, kdy nedojde k tak výraznému narušení půdního prostředí (nedochází k osvětlení, mineralizaci, následnému úbytku nadložního humusu a erozi).

Naopak stávající smrkové porosty je nutné převádět pomocí malých holosečných kotlíků (popř. podsadeb) a uměle obnovit vhodnými listnatými dřevinami s jedlí. Systém musí být takový, aby nedošlo k rozvrácení rozsáhlých starých porostů. Pro zachování retenční kapacity půdy je při obnově porostů nezbytné rychlé obnovení lesního porostu a tím zamezení mineralizaci humusu a samotné erozi. Mineralizací dochází k uvolnění živin (provázené rozvojem buřeně) a tím k úbytku humusu. Zároveň dochází k negativnímu ovlivnění půdního edafonu a tím k dalšímu omezování retenční kapacity půdy. Při holosečném hospodaření je také nekrytý půdní povrch náchylný k erozi. Z těchto důvodů je i legislativně dané co nejrychlejší zalesnění paseky (nejpozději do dvou let od těžby), nejlépe na jaře po zimní těžbě – tedy okamžitě.

Při výchově porostů dbát na jednotlivé smíšení a udržovat optimální poměr dřevin. Pěstebními zásahy je možné a žádoucí vytvořit víceetážový porost, kdy v horních etážích budou zastoupeny slunomilné a ve spodních stínosnásějící dřeviny. Pěstování porostů při udržení žádoucí směsi je vedeno s cílem i kvalitní produkce dlouhého dříví. Zakmenění by neměl klesnout pod hodnotu 9, nižší hodnoty jsou možné pouze při přípravě přirozené obnovy (fáze clonných sečí).

Druhovú skladbu porostů

Z hlediska retenční schopnosti lesních porostů je nejdůležitější působení na půdu. Ke zlepšení retenční schopnosti lesních porostů přispívá vyšší zastoupení hlubokokořenících dřevin (zejména listnaté dřeviny). Obecně lze říci, že hlubokokořenící dřeviny mají ve srovnání se smrkem výrazně lepší vliv na vsak vody do půdy, a tedy i na odtokové poměry. Významný je také vliv opadu, kdy listnaté dřeviny mají příznivější formu humusu, která přímo ovlivňuje retenční schopnosti půdy a ovlivňuje existenci půdního edafonu. Půdní edafon se následně podílí na zvyšování aktivity půdy a tím zvyšuje mj. retenční schopnost.

Je třeba vytvářet lesy nejlépe jednotlivě smíšené, druhově bohaté, které díky svému opadu vytvářejí podmínky pro lesní půdu bohatou na mikrofaunu, která udržuje půdu kyprou s vysokou retenční schopností. Smíšené porosty by měly zahrnovat i podíl stále zelených jehličnanů (jedle) pro prodloužení období tání sněhu v předjaří.

V rámci studie byly vytipovány rozsáhlejší segmenty porostů se zvýšeným podílem jehličnatých dřevin (smrku), ve kterých by při obnově porostů měl být zvýšen poměr listnatých dřevin a vtroušena jedle. Snahou je rozčlenění rozsáhlých ploch smrkovým monokultur s nepříznivými půdními podmínkami a to listnatými porosty dle příslušného SLT. Za předpokladu potřeby pěstování smrku je třeba dbát na to, aby nedocházelo k vytvoření rozsáhlých segmentů smrkových monokultur. Postupně by však mělo docházet k celkovému snížení výměry smrkových porostů. Stávající segmenty se zvýšeným podílem smrku jsou vymezeny ve výkrese č. 3.

Dopravní síť

Cestní síť má zásadní vliv zejména v horských oblastech. Zejména při prudkých srážkách v malých povodích představují významný zdroj splavenin a urychlují odtok. Cestní síť v lesích (včetně přibližovacích a vyklizovacích linií) je nezbytné optimalizovat a stabilizovat.

Při vyklizování dříví je nutné maximální šetření lesní půdy, vhodné je vyklizování vršky kmenů napřed, aby nedocházelo k rozrývání lesní půdy. Veškeré poškození lesní půdy musí být ihned po vyklizování asanováno. Úmyslné těžební zásahy realizovat za mrazivého či suchého počasí, eventuálně na sněhové pokrývce. Povrchový odtok po cestách musí být svodnicemi odveden do lesních porostů, svodnice musí být funkční a udržované.

Na úrovni retence a množství povrchového odtoku se významným podílem podílí lesní dopravní síť. Cesty vedené po spádnicí s erozními rýhami, extrémně zhutněné použitím těžkých dopravních mechanismů jsou ideálním prostředkem pro urychlení povrchového odtoku a eroze. Snižují se tím hodnoty žádoucí retence a drsnosti terénu.

Pro zvýšení vodohospodářské účinnosti je nutné zachovávat následující zásady:

- pro přibližování dříví uzavřít cesty po spádnicí a asanovat je (zasypání erozních rýh, srovnání s ostatním terénem, zatravnění apod.).
- pro přibližování používat pouze cesty po vrstevnicích, eventuálně s malými sklony.
- cesty musí být opatřeny svodnicemi pro odvod vody z cestního tělesa do porostů.
- svodnice udržovat funkční (čištění, údržba).
- přibližování dříví je nutné realizovat pouze v období sucha nebo mrazů, eventuálně na větší sněhové pokrývce, po každém přibližování je nutné cestu asanovat.
- při vytahování a přibližování dříví použít mechanizaci maximálně šetřící půdu.

Doporučenou vzdálenost mezi svodnicemi v závislosti na sklonu terénu ukazuje následující tabulka:

<i>Sklon cesty (%)</i>	<i>Vzdálenost mezi svodnicemi (m)</i>
1	120
2	75
5	40
10	25
15	15
nad 20	10

Podpora a ochrana niv vodních toků

V rámci lesních porostů je vhodné v nivě vodních toků podporovat lesní porosty s ekologicky stabilními plochami mokřadů a tůní. Ochrana a vhodný management pobřežních nárazníkových lesů podél vodních toků jsou jedním z hlavních prostředků proti erozi a pro zvýšení retence vody. Vhodné je také vytvoření a udržení nárazníkového pruhu dřevin, který bude zvýšeným zdrojem biomasy ve vodním toku. Managementem lesních nárazníkových pásů, by měla být mj. zabezpečena vysoká biologická diverzita říčních ekosystémů. Jako dobrý příklad se jeví ponechání nárazníkových pásů podél pramenných úseků lesních vodních toků. Významná je také obnova lesních mokřadů.

Limitujícím faktorem rozsahu nivy je v zájmovém území geomorfologie terénu (častá zaříznutá údolí až strže), zde je tvorba mokřadních společenstev a tůní omezená. V daných lokalitách je o to více důležité ponechání biomasy (větví i kmenů) ve vodním toku. Zachování biomasy v bezprostřední blízkosti vodních toků má vliv na hydrologické, hydraulické, sedimentární, morfologické a biologické vlastnosti říčních koryt i protipovodňovou ochranu. Nahromadění dřeva tvoří důležité morfologické elementy, které

zmenšují kinetickou energii proudu, čímž omezují erozi, zvětšují retenční potenciál toků a tvoří biotopy pro ryby, obojživelníky a vodní bezobratlé živočichy.

Zachování části dřevní hmoty v lesních porostech

Mrtvé dřevo akumuluje vodu a vytváří prostředí pro hmyz a houby. Pokud přímo není ohrožen zdravotní stav lesa, je vhodné po těžbě ponechávat co největší množství biomasy v porostech. Rozpadající se biomasa obohatí půdu o humusové složky, které se významně podílí na retenční kapacitě lesního prostředí. Ponechání čerstvé dřevní hmoty v jehličnatých porostech může být limitováno zájmy ochrany lesních porostů před přemnožením podkorního hmyzu.

1.7.3.2 Doporučení pro lesy ochranné a erozně ohrožené

Ochranné lesy

V řešeném území jsou do kategorie lesů ochranných zařazeny dle zákona 289/1996 sb., § 7, odst. 1), písmeno a) *lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsyvky apod.)*.

Jedná se především o lesní porosty s výraznou ochrannou funkcí. V zájmovém území se vyskytují na nejexponovanějších lokalitách (oblast *Skalného, Grapy a Čecheru*), lesní porosty se již přirozeně rozvolňují a jsou růstově omezeny. Vymezení lesů ochranných vychází z OPRL a jsou znázorněny ve výkresu č. 3.

V řešeném území se jedná o následující soubory lesních typů:

- 3Y – skeletová dubová bučina
- 4Y – skeletová bučina
- 5Y – skeletová jedlová bučina

Erozně ohrožené lesy

Erozně ohrožené lesy jsou lesy s významnou ochrannou funkcí. Jedná se o porosty na exponovaných stanovištích, které korespondují s vymezenými hospodářskými soubory *HS 41 – hospodářství exponovaných stanovišť středních poloh* a *HS 51 – hospodářství exponovaných stanovišť vyšších poloh*. Vymezení lesů erozně ohrožených vychází ze SLT v rámci OPRL a jsou znázorněny ve výkresu č. 3.

V řešeném území byly dle svého charakteru do erozně ohrožených lesů zařazeny následující soubory lesních typů:

- 3A – lipová bučina
- 3F – svahová dubová bučina
- 3N – kamenitá kyselá dubová bučina
- 4A – lipová bučina
- 4F – svahová bučina
- 4N – kamenitá kyselá bučina
- 5A – klenová bučina
- 5F – svahová jedlová bučina
- 5N – kamenitá kyselá jedlová bučina

dále se jedná o porosty v bezprostřední blízkosti vodních toků v jejich horních částech.

Doporučená opatření v ochranných a erozně ohrožených lesích

U daných porostů je v rámci obnovy nezbytné zachovat neporušený půdní kryt. Tomu by měl odpovídat způsob obnovy a použitá technologie a technika při obnově. Obnovní způsob by měl být zvolen výběrný (jednotlivě nebo malé skupinky) a podrostní. U exponovaných stanovišť je nejvhodnější způsob obnovy podrostní (dle stanoviště a vhodnosti mateřského porostu) a skupinově výběrný (kotlíky). Obnovní doba u ochranných lesů je nepřetržitá, u exponovaných stanovišť je v rozmezí 30 – 40 let. Dřevinná skladba u obnoveného porostu by měla odpovídat přirozené druhové skladbě pro daný SLT. To lze zajistit podrostním způsobem obnovy u vhodných mateřských porostů, u stávajících smrkových porostů lze obnovu řešit podsadbami nebo skupinově výběrným způsobem (kotlíky) se sazenicemi odpovídajícího druhového složení. V lesích se kromě buku více uplatní lípa, javor klen, dub zimní a další dřeviny.

1.7.4 Doporučení pro sesuvná území

V oblasti karpatského flyše jsou svahové pohyby velmi časté. Za sesuvy jsou považovány náhlé pohyby hornin, při nichž sesouvající se hmoty jsou odděleny od pevného podloží zřetelnou smykovou plochou. Strže vznikají intenzivní výmolnou činností soustředěného odtoku. Zhlaví výmolů a strží, kde dochází k soustředování srážkové vody, se zařezává postupně do svahu, čímž se výmoly strže rychle zvětšují. V řešeném území jsou vymezena potenciální sesuvná území, která byla pro potřeby studie převzata z portálu České geologické služby – GEOFOND.

U všech potenciálně rizikových lokalit je nezbytné provádět průběžný monitoring.

Asanace sesuvů a strží lze realizovat až na základě odborného posouzení konkrétní lokality. Obecně je nutno v obou případech zabezpečit odvedení povrchových vod nad sesuvem či strží a následně realizovat sanační práce.

Doporučená opatření na lesních porostech

Problémem řešení je „střet zájmů“ neboť zatím co prioritou protierozních opatření jakožto hlavního nástroje zvýšení retenční kapacity povodí je zadržovat vodu v povodí a bránit smyvu půdy, ochrana před sesuvy spočívá naopak v co nejrychlejší odvedení vody z terénu a zabránění vzniku vsaku do podložních skluzných vrstev karpatského flyše.

Základním principem vegetační ochrany proti sesuvům je snížení tlakového zatížení, které způsobují porosty rostoucí na ohrožených lokalitách. V lesních porostech ohroženými sesuvy by měla být dřevinná skladba uzpůsobena potřebě zvýšit evapotranspiraci stromů. Při obnově porostů by tedy měly být (s ohledem na stanoviště) výrazně doplněny geograficky původní vrby. U všech porostů na všech stanovištích je vhodné co nejvíce snížit obmýtlí a snížit zakmenění porostů (na spodní možnou hranici). Vhodné je převést porosty na nízký tvar lesa (pařezina), čímž se opět výrazně sníží zatížení na podloží. Porosty ohrožené sesuvy jsou lokálně zastoupeny v rámci celého území, porosty v potenciálně sesuvných územích jsou znázorněny ve výkrese č. 3.

Pozn.: V dřívějších předpisech Rakousko - Uherska bylo uvedeno, že na území ohrožených aktivními sesuvy nejsou přípustné porosty starší 80 let z důvodů tíhového zatížení. Tuto zásadu nepřetěžování svahů je nutno respektovat i dnes.

1.7.5 Návrh a upřesnění ÚSES

Nadregionální ÚSES: V řešeném území není nadregionální úroveň ÚSES zastoupena.

Regionální ÚSES: V řešeném území není regionální úroveň ÚSES zastoupena.

Lokální ÚSES: Lokální ÚSES je tvořen biocentry a biokoridory lučního, lesního, nivního a kombinovaného typu. Lokální biocentra jsou označena dle názvů místních tratí, lokální biokoridory jsou číslovány dle samostatné číselné řady.

Trasy ÚSES jsou vedeny v souladu s oborovými dokumenty, migračními trasami bioty a skutečným stavem krajiny. Návrh řešení se snaží v maximální míře redukovat střety vedení technických zařízení s trasami prvků ÚSES a to kolmým křížením. Tyto střety je v případě rekonstrukcí cest či mostů třeba řešit technickými opatřeními v rámci přípravy stavby.

V řešeném území jsou vymezeny následující prvky ÚSES:

LBC Skalný: luční biocentrum jižně od vrchu Skalný (708,8 m n. m.). Vymezení biocentra vychází z ÚP, za současné redukce jeho výměry.

LBC Klapinov: luční biocentrum v sedle pod vrchem Klapinov (677,9 m n. m.).

LBC Pardus: luční biocentrum jižně pod vrchem Pardus (672,6 m n. m.).

LBC U Jestřabí: kombinované biocentrum (luční/lesní) JZ od Pardusu.

LBC Pod Oblouky: kombinované biocentrum (nivní/lesní) při vodoteči Ráztoka a lesním porostem jižně od toku. LBC přechází na k.ú. Vlčková.

LBC Cikánská: kombinované biocentrum (nivní/lesní) při vodoteči Rusava pod ČOV. Biocentrum přechází na k.ú. Brusné.

LBK 1: kombinovaný (luční/lesní) biokoridor je trasován z LBC Skalný na hranici k.ú. Rusava, kde navazuje na LBK v k.ú. Slavkov pod Hostýnem.

LBK 2: lesní biokoridor propojuje LBC Skalný s LBC Klapinov. Napojuje se na něj LBK z k.ú. Chvalčov.

LBK 3: kombinovaný (luční/lesní) biokoridor je trasován z LBC Klapinov na hranici k.ú. Rusava, kde navazuje na LBK v k.ú. Držková.

LBK 4: kombinovaný (luční/lesní) biokoridor propojuje LBC Klapinov s LBC Pardus.

LBK 5: lesní biokoridor propojuje LBC Pardus s LBC U Jestřabí.

LBK 6: kombinovaný (lesní/nivní) biokoridor propojuje LBC U Jestřabí s LBK 7.

LBK 7: vodní/nivní biokoridor propojuje LBC Pod Oblouky s LBC Cikánská. Biokoridor je trasován při Ráztocce, prochází zastavěným územím a lokálně přechází na k.ú. Lukoveček a Brusné.

Trasování ÚSES dle ÚP a návrh nového trasování je znázorněno ve výkrese č. 5.

Návaznost prvků ÚSES na sousední k.ú. je dodržena. U biocenter a biokoridorů přecházejících na sousedící k.ú. je nutné v dalším stupni řešení zajistit provázanost. Koordinaci prvků ÚSES na sousedící k.ú. znázorňuje následující tabulka:

Navazující k.ú.	Biocentra ke koordinaci	Biokoridory ke koordinaci
Brusné	LBC Cikánská	LBK 7
Držková	-	LBK 3
Chvalčov	-	LBK 2
Lukoveček	-	LBK 7
Slavkov pod Hostýnem	-	LBK 1
Vlčková	LBC Pod Oblouky	-

1.8 ZÁVĚR

Realizace doporučených opatření je významným podkladem pro udržitelné hospodaření v zájmovém území. Vyžaduje vysokou úroveň spolupráce i koordinace všech dotčených stran, klíčovým problémem budou majetkoprávní vztahy k půdě. Navržená opatření je možno realizovat pouze za předpokladu shody a společného postupu vlastníků i uživatelů půdy. Lze předpokládat, že opatření budou realizována postupně – v dílčích krocích.

Smyslem navrženého souboru opatření je stabilizace odtokových poměrů v území, snížení vodní eroze, minimalizace a prevence sesuvů, zvýšení biodiverzity a ekologické stability území, obnova a zachování krajinného rázu a podpora a zvýšení produkčních i estetických hodnot krajiny.

2. VÝKRESOVÁ ČÁST

- 1 Situace
- 2 Využití zemědělských pozemků
- 3 Lesní porosty
- 4 Vodohospodářské poměry
- 5 Ochrana přírody
- 6 Krajinový ráz
- 7 Doporučená opatření

3. FOTODOKUMENTACE

4. PŘÍLOHY

Příloha č. 1	Přehled navrhovaných opatření
Příloha č. 2	Seznam doporučených dřevin
Příloha č. 3	Model sklonitosti území